

Debattartikkel i VG 6. februar 2010

Frafall og frafalne

For å redusere frafallet i videregående skole må man sørge for at grunnskolen blir mye bedre. Når en tredel av ungdommene vender ryggen til skolesystemet, må vi innse at det er skolesystemet det er noe galt med, skriver Gro Elisabeth Paulsen, leder i Norsk Lektorlag

Debatten om frafallet i videregående skole har vært heftig etter at jeg tok til orde for at elever som velger å slutte i skolen, må omtales med respekt. Mitt poeng er at når disse elevgruppene defineres som selve problemet, gir det et dårlig utgangspunkt for å bedre situasjonen. Vi snakker om en tredel av ungdomskullet. Når hver tredje ungdom vender ryggen til skolesystemet, må vi innse at det er skolesystemet det er noe galt med.

Dagens skolestruktur har kun to hovedløyper – en yrkesutdanning som fører til fagbrev, og en allmennutdanning som fører til studiekompetanse. Og yrkesutdanningen skal også gi studiekompetanse, etter kun ett år med påbygning. Når ca. en tredel av elevene ikke følger disse to løpene, er det på tide å tilby et tredje løp, og denne tredje veien må være attraktiv for nettopp dem som ellers velger å slutte. Disse ungdommene er ikke like, og det tredje løpet bør derfor være mer fleksibelt og mangfoldig enn de to andre hovedløpene. Et mer romslig og inkluderende skolesystem krever at det faktisk finnes flere aksepterte, ideologisk sett fullverdige, valgmuligheter.

Vi må legge til grunn at ungdom handler rasjonelt og har evne til å ta egne valg. Erfaring viser at selv om man kan tvinge elever til å gå på skole, er det nesten umulig å tvinge noen til å lære. Det er en utfordring at mange 16-åringer har kort tidshorisont og ikke tenker på yrkeskarriere om 5 eller 10 år. Skolen trenger derfor hjelp av samfunnet til å motivere all ungdom til å velge solid utdanning. Da må ikke det politiske ubehaget ved fraværstatistikken slå ut i anklager mot elevene. I mange år ble lærerne omtalt som syndebukker når man debatterte skolens problemer, noe som har gjort det nødvendig å starte en kampanje for å heve statusen til læreryrket. Nå må vi unngå en debatt som omtaler ungdom uten fagbrev som uønsket eller som udugelige i arbeidslivet. Ungdom som står i fare for å droppe ut av skolen, må få flere tilbud som de opplever som meningsfulle her og nå, og som åpner for videre utdanning seinere i livet. De fleste vil nok trenge tilbud som gir praktisk yrkesopplæring og yrkeserfaring. Mange av disse ungdommene har gjennomført grunnskolen med svært lite læringsutbytte. For å redusere frafallet i videregående skole må man sørge for at grunnskolen blir mye bedre. Når PISA rapporten viser at 40 % av de norske elevene er svake lesere, betyr det at store deler av ungdomskullene er dårlig rustet for en teoretisk skole. Disse ungdommene burde få en unnskyldning fra skolepolitikerne, og ikke støtes ut som frafalne fordi de ikke passer i systemet.